

Nucleus Jaargang 20, nr. 04, april 2009

Obama of het Amerikaans verval ?

Christophe Buffin de Chosal

President Obama zal de VS eerder in een spiraal van verval brengen waar Washington moeilijk uit zal geraken, eerder dan de nieuwe start aanbieden die hij belooft. De Amerikanen wilden verandering, en die zullen ze ook krijgen – alleen niet de verandering die ze verwachtten. De verkiezing van Obama betekende de overwinning van twee tegenstrijdige elementen. Het eerste is de neiging van de Amerikaan naar een droom, naar een groot realistisch project dat het Europees scepticisme niet schaakmat zal kunnen zetten. Obama kondigde het ontstaan van een nieuwe wereld aan, maar zijn redenaarskunst kon er de lijnen niet van schetsen. Zijn enthousiaste kiezers geloofden in minder oorlog, meer gelijkheid, meer hoop, minder cynisme. Dat blijft hoe dan ook een droom die alleen Amerikanen kunnen koesteren. Het tweede element, dat het eerste verdringt, is dat Obama niet de Amerikaanse waarden symboliseert en dat alleen echte Amerikaanse waarden in staat zijn om de grote Amerikaanse dromen te schragen.

De hoop kan niet berusten op het Amerikaanse idealisme in een context waar Amerika met de White Anglo-Saxon Protestant people terrein verliest. Elke beschaving geeft het beste van zichzelf zolang zij trouw blijft aan haar basisprincipes.

Het einde van de WASP

Het Romeinse Rijk domineerde de Middellandse Zee zolang het door het patriottisme en de offers van de Romeinen werd bestuurd. Discipline, recht en soberheid deden hen Italië veroveren. Met de grenzen van de Middellandse Zee ontstond een imperium. Dat keizerrijk heeft hen doen verliezen. Het Rijk stelde zich open voor etnische en religieuze diversiteit en zo verloren ook de Romeinen hun eigen deugden. Het imperium of het keizerrijk kon niet blijven bestaan op wisselende wortels en een allochtone bevolking. Hetzelfde gebeurde met Europa, dat zo lang op christelijke principes gesteund was en door zijn monarchieën in stand werd gehouden. Dat alles ging verloren toen Europa het christendom verloochende en zich verloor in de steriele en vernietigende onrust van democratische of totalitaire regimes. Zo zal het ook de Verenigde Staten vergaan. Zij zijn gebaseerd op eenvoudige principes, individuele vrijheid en vrijheid van ondernemen, eigendomsrecht en de puriteinse moraal. Zij bereikten een toppunt na de Eerste Wereldoorlog en kenden met het presidentschap van Reagan hun orgelpunt en zwanenzang.

Vandaag is de Amerikaanse context helemaal anders. Ook de bevolking is veel veranderd. In 2007 waren er 298 miljoen Amerikanen, 196 miljoen waren blanken en geen latino's en daarom nog niet allen WASP. Een groot deel van deze bevolking was katholiek, nog steeds in de minderheid, maar toch groeiend. Er is ook een groot deel blanken die de ethiek van de WASP hebben verworpen en er tegen strijden. De rest van de

Amerikaanse bevolking, die voor Obama heeft gestemd en op wie hij zijn campagne had gericht, zijn 37 miljoen zwarten, 13 miljoen Aziaten en 45 miljoen latino's. Deze laatste groepen zijn aan het groeien, wat betekent dat de etnische samenstelling van de Verenigde Staten volop aan het veranderen is en ook dat het overwicht van de WASP wordt bedreigd.

Geloven dat dit deel van de bevolking de ethiek van de WASP heeft overgenomen en dan ook op die lijn zal verder gaan, is een illusie. De zwarte Aziatische en Spaanse bevolkingsgroepen zijn niet alleen onbekend met de WASP-ethiek, maar hebben er ook onder geleden. Er is dan ook geen enkele kans dat zij een nieuwe jeugd kunnen geven aan deze WASP-mentaliteit. Door de etnische kentering zullen de Verenigde Staten een fase moeten doormaken van morele verandering, die zal worden gekarakteriseerd door een mengeling van tegengestelde waarden: de minst agressieve waarden worden afgeremd en extreme gedragingen krijgen de overhand. Er komt een fase van chaos of onbeslistheid, wat volstond om sterkere beschavingen in verval te brengen.

Derde wereld

Deze etnische verandering zal de Verenigde Staten, zoals Samuel Huntington vreesde, dichterbij de derde wereld brengen. De stijging van de armoede is in de Verenigde Staten net als elders verbonden aan de openstelling van de grenzen voor migratie. Het fenomeen wordt tot stand gebracht door wat de 'hyperklasse' kan worden genoemd. Die wil afbieden op de kosten voor handenarbeid en de winsten uit de consumptie doen stijgen. Het feit dat de migranten geen enkele rijkdom met zich meebrengen, moet door de staat worden gecompenseerd. Dat betekent een progressieve verarming van de hele maatschappij met begrotingen die het steeds zwaarder hebben om de kosten van de migratie te dragen. Een minderheid of 'hyperklasse' haalt dankzij hoge consumptie en goedkope arbeid echter grote winst uit deze situatie.

De Verenigde Staten hebben Europa op deze fatale helling gevolgd. We zouden nog kunnen geloven dat het Amerikaans optimisme de zakengeest en het meer pragmatische 'management' hen ver zouden houden van de rampzalige gevolgen die we in Europa beginnen te zien, maar daar is niets van aan. Het aantal armen in de VS, dat tussen 1945 en 1973 voortdurend daalde, gaat opnieuw stijgen en beliep reeds 23 miljoen in 1973 en 28 miljoen in 2007, dat wil zeggen 12,5 % van de bevolking. Met de huidige recessie wordt verwacht dat dit percentage zal toenemen tot 18 % of zelfs meer. De toename van de werkloosheid is dan ook zorgwekkend. Er zijn in 2008 2,6 miljoen werklozen bijgekomen – een record sinds 1945. Ook was er een verhoging van het aantal faillissementen door de immobiliëncrisis.

Het Amerika van de WASP zou over deze crisis heen kunnen komen. Maar het is twijfelachtig of een niet-WASP-bevolking dat kan en daartoe de nodige kracht heeft. Is er nog een wil tot arbeid en persoonlijke inspanning? Is er nog steun voor het private eigendom en kapitaal? Is de bevolking nog gemotiveerd door voorspoed en door de legitieme fierheid die ze eruit putten? De nieuwe populatie heeft deze waarden niet

zo eng verbonden met het Angelsaksische karakter en de protestantse ethiek. Vergeet niet dat er meer Afrikanen in de gevangenis zitten dan aan de universiteiten. We kunnen niet verwachten van de latino's, Afrikanen of Aziaten dat zij waarden en gedragingen overnemen die hen niets zeggen. Het zelfde fenomeen zal zich in Europa voordoen wanneer onze immigranten en de jongeren het leiderschap in onze landen zullen overnemen zodra zij er de meerderheid zullen van uitmaken. De mensen zullen de Europese handelwijze niet kunnen toepassen en dat ook niet willen. Hele delen van de Europese beschaving zullen in verval raken wegens een gebrek aan goed beheer.

Rekenen op de Amerikaanse WASP om de economie opnieuw op gang te brengen is slechts een oplossing van voorbijgaande aard. Vroeg of laat zullen zij op een tekort aan volk stuiten. Geen enkele bevolking aanvaardt dat er duurzaam moet worden gezorgd voor een afhankelijke bevolkingsgroep, vooral wanneer het werkende deel daar geen voordeel uit haalt. Blank Amerika zal zich verweren of emigreren. Vooraleer we daar aan toekomen, kunnen we ernstige sociale en etnische conflicten verwachten. Europa zal precies hetzelfde ondervinden.

Het herstel

Een van de factoren waardoor Obama de macht kon verwerven, ligt in de door de winst en hebzucht van het liberalisme veroorzaakte economische crisis. Daarbij was er in Amerika al minstens 20 jaar een 'mal governo'. Obama heeft ook daar grote hoop gewekt bij de bevolking, die hij niet mag ontgoochelen. Het relanceplan dat hij voorziet zal op 2 jaar 775 miljard dollar kosten. Bij deze schuld komt nog een budgettaire deficit van 1200 miljard dollar in 2008-2009, dit is 8,2 % van het bruto nationaal product. Beide samen zullen het Amerikaanse budgettaire deficit op 12 % van het bruto nationaal product brengen, wat onvoorstelbaar is. Die publieke schuld zal een nieuwe financiële zeepbel creëren en niemand weet tot op vandaag hoe de VS dat zullen oplossen. Daarbij komt ook dat de handelsbalans van de VS sinds 1990 een tekort vertoont. De markten zijn op hun beurt ook gezakt sinds Obama zijn budget heeft voorgesteld. Dat document is trouwens een oorlogsverklaring tegen alles wat nog voor kapitalist kan doorgaan. Elke onderneming die fossiele brandstoffen gebruikt, mag zich verwachten aan nieuwe belastingen uit naam van de opwarming van het klimaat, maar uiteindelijk bestemd voor de financiering van de zorgstaat.

De essentie van Obama's relanceplan bestaat er dan ook in de consumptie op te trekken en drie of vier miljoen jobs te creëren. Het plan bevat een aantal sociale maatregelen waarvan de rentabiliteit zeer gelimiteerd is. Het grootste deel van dit budget, 342 miljard dollar, gaat naar de ziekteverzekering, de werkloosheidsvergoeding en een verhoging van de onderwijskosten. Het deel dat aan investeringen wordt gewijd, is eerder matig in vergelijking met het globale budget. Het gaat om 144 miljard dollar, slechts een zesde van het totaal. Zo zal worden geprobeerd grote infrastructuurwerken te lanceren om de economie te versnellen, het transport te moderniseren, wegen en bruggen te bouwen en

ook de medische informatisering te verhaasten. Het is veel meer een geheel van sociale maatregelen dan een relanceplan. De belastingen worden niet echt verminderd. Eerst en vooral gaat het om een soort belastingkrediet, een cheque van 500 dollar per persoon en 1000 dollar per koppel. Iedereen zou die krijgen, zelfs wie geen belastingen betaalt. Het gaat dus in feite om een nieuwe publieke uitgave in plaats van een echte vermindering van de belastingen. Om dit te financieren zullen elders belastingen moeten worden geheven, waardoor nu geld vrijkomt voor bedrijven of voor de markt. Zelfs indien deze belastingvermindering de koopkracht kan verbeteren, zal het toch de oplossing niet zijn om de Amerikaanse economie uit de crisis te halen. Een groot deel van de Amerikanen zullen ze verteren om nieuwe en buitenlandse producten te kopen, waardoor deze maatregel binnen de Verenigde Staten zelfs geen en in het buitenland slechts een zeer voorbijgaande invloed zal hebben.

Twee auteurs, Petkantchin en Vuillemeij, vragen zich in Le Figaro van 22 januari 2009 af of het niet dwaas is te denken dat de economie weer op gang kan worden gebracht door onverantwoord te consumeren. Uiteindelijk komt dat neer op een versterking van de zorgstaat. Het is een realiteit die uiteindelijk contrasteert met een aantal aspecten van het discours van Barack Obama, waar hij het had over individuen die risico's namen en ondernemend waren. Hij had ook gepleit voor een efficiënt gebruik van het publieke geld. De Amerikaanse staat gaat schulden aan om miljarden te verspelen voor consumptie door die burgers die al diep in schulden zitten. De rush naar het maken van schulden, waarin de Verenigde Staten reeds tot het koppeloton behoren, zou dan ook de inkomsten van de bedrijven kunnen laten opdrogen. Het risico van een nieuwe zeepbel van staatschulden zou dan opnieuw kunnen ontstaan, met rampzalige gevolgen voor de rest van de huidige crisis.

En Iran?

Dat gaat alleen over het binnenlandse beleid. Op internationaal vlak heeft Obama een moeilijke situatie geërfd en we mogen ons eraan verwachten dat die vroeg of laat ontploft. Hij werd verkozen op basis van gemakkelijke en populaire beloften zoals de repatriëring van de troepen uit Irak. Obama wist vanaf het begin dat die troepen allicht niet rechtstreeks naar huis zouden komen, maar meteen in Afghanistan zouden worden geplaatst.

In elk geval heeft elke president van de Verenigde Staten banden met de wapenindustrie. Hij moet bij ieder mandaat een oorlog kunnen voeren. Het blijkt bijna een wet die men in de regeringen van Bush senior, Bill Clinton en Bush junior kan vaststellen. Obama ontsnapt niet aan deze regel. Hij kan alleen zijn oorlog niet kiezen.

De Verenigde Naties kondigden vorige maand aan dat Teheran over meer dan een ton verrijkt uranium beschikt, dat nu zeer gemakkelijk kan worden omgevormd tot materiaal voor bewapening. De diplomaten van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie hebben ook laten weten dat Iran maar twee derde van deze hoeveelheid uranium heeft aangegeven. Dat feit

wordt daarbij nog eens bevestigd door de verklaring van de directeur van de organisatie voor kernenergie in Iran. "Wij hebben voor het ogenblik," zo zei hij, "6000 centrifuges in Natanz en wij zullen onze activiteiten verhogen om er nog meer te installeren tegen het eind van volgend jaar. Dat plan is niet afhankelijk van politieke voorwaarden. Het is een plan waaraan wij ons zullen houden." Hoeveel zijn er voorzien? Vijftigduizend is het antwoord van president Ahmadinejad. Alle onderhandelingen door de westerse landen om dit nucleaire beleid van Iran te stoppen of af te remmen zijn mislukt. Noch de sancties, die te licht waren, noch de beloningen, die te genereus waren, hebben enig effect. Zij hebben alleen de zwakheid van het Westen tegenover de Iraanse arrogantie aangetoond. De Verenigde Staten kunnen niets worden verweten. President Bush heeft zich verzet tegen de inertie van de VN tegenover zwaardere sancties. Niets hielp. Het Westen is blind of bang en Rusland heeft commerciële banden met Iran.

Wat straks kan gebeuren, is dan ook een Israëli'sche aanval tegen Iran om de dreiging af te wenden. Dat initiatief past in de verwachtingen voor de nieuwe Israëli'sche regering. Daarbij zullen de reacties mijns inziens begrijpelijk zijn. Door aan te vallen vooraleer zelf aangevallen te worden, kunnen de Israëli's de Verenigde Staten ertoe dwingen hen te steunen en hierdoor zou, ondanks de mooie beloften van Obama, een oorlog kunnen ontstaan. We weten waar die zal beginnen, maar niemand kan zeggen waar ze zou stoppen. In tegenstelling tot de andere oorlogen die wij tot nu toe hebben gekend, is het risico groot dat de oorlog verder gaat dan de landen die ze begonnen zijn. Voor Amerika, dat in volle recessie is, zou een dergelijke oorlog op een zeer slecht ogenblik komen. De militaire macht van de Verenigde Staten rust op hun economische macht. Heel weinig landen zijn economisch in staat om dure oorlogen in stand te houden zoals die van de Verenigde Staten in de afgelopen jaren. De Amerikaanse economie lijkt op een schuldenpiramide en een nieuwe oorlog kan de situatie alleen nog verergeren.

President aan de leiband

De toestand is voor Obama bijzonder kritisch. Zijn mandaat is in een loodzware sfeer gestart. De situatie is nog delicaat nu Obama slechts over een zeer beperkte manoeuvreerbaarheid beschikt. Hij is gekozen op basis van grote beloften. Vandaag moet hij zijn opdrachtgevers voldoening geven. De groepen die zijn campagne hebben gesteund, zijn Wall Street, de onroerende makelaars, de auto-industrie, ettelijke lobby's en ook de sociale lagen die hem hebben ondersteund en zij die hen niet hebben gehinderd, zoals de Joodse lobby. Zijn mogelijkheden zijn beperkt en zijn mandaat begint met een aantal moeilijke zaken binnen de democratische machine van Chicago. Richard Daley, de burgemeester van Chicago, erfgenaam van de gelijknamige dynastie, heeft hem in het begin gesteund. De democratische gouverneur van Illinois, Blagojevich, wenste zijn senatorzetel te verkopen. De stafchef van het Witte Huis, Rahm Emmanuel, kwam in het nauw door een affaire over afluisterpraktijken door de FBI. Tony Rezko, de gewezen eigenaar van sociale woningen de Chicago, zit thans in de

gevangenis voor financiële fraude. Hij deed zaken met Obama. Bill Richardson, de gouverneur van New Mexico, die Minister van Economische Zaken werd, moest zijn post verzaken wegens beschuldiging van corruptie. Het is zelden dat een Amerikaanse regering met zoveel affaires begint.

De vraag die zich stelt is de volgende: heeft Obama zware financiële en mediatieke steun gekregen die hem toelieten gekozen te worden, ondanks de zwakheid van zijn entourage? Klaar gesproken: werd hij niet verkozen precies omdat hij gemakkelijk in handen zou kunnen worden gehouden? Loopt hij dan het risico niet, indien hij de grote steun zou verliezen, op een impeachment-procedure, die reeds tweemaal in de laatste veertig jaar werd gebruikt, met succes tegen Nixon en zonder succes tegen Clinton.

Het Amerikaanse verval is volgens Craig Roberts in 1990 begonnen. Het werd toen bezworen door een schijnvertoning van triomfalisme, die alle gebreken kon wegsteken. De Verenigde Staten hebben geprobeerd het probleem op te lossen door een soort vlucht naar voren en door de wereld en de Amerikanen te laten geloven dat alles onder controle was. Het is altijd hetzelfde met de optimisten. Vandaag is dat ook zo met Obama aan de macht. Het optimisme klinkt valser dan ooit. Bush was de laatste president van de Amerikaanse supermogendheid, Obama zou wel de eerste kunnen zijn van het Amerikaanse verval.

Streamers

Door de etnische kentering komt er een fase van morele verandering met tegengestelde waarden: de minst agressieve waarden worden afgeremd en extreme gedragingen krijgen de overhand.

We kunnen niet verwachten van de latino's, Afrikanen of Aziaten dat zij waarden en gedragingen overnemen die hen niets zeggen.

Wie fossiele brandstof gebruikt mag zich verwachten aan nieuwe belastingen tegen de opwarming van de aarde ... en vooral voor het betalen van de verzorgingsstaat.

Door Iran aan te vallen kunnen de Israëlis de VS ertoe dwingen hen onvoorwaardelijk te steunen.

Klaar gesproken: werd hij niet verkozen precies omdat hij gemakkelijk in handen zou kunnen worden ?gehouden?

www.nucleusopinie.be